

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona broj: 7/10), a u vezi sa članom 12. Odluke o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije poslovanja Javne zdravstvene ustanove Kantonalni zavod za borbu protiv bolesti ovisnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 11/12), na prijedlog Ministarstva zdravstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 53. sjednici, održanoj dana 27.04.2016. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prima se na znanje Izveštaj o poslovanju Zavoda za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona za 2015. godinu.

II.

Izveštaj iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/16.
Datum, 27.04.2016. godine
Zenica

**PREMIJER
PO OVLAŠTENJU**

Himzo Smajić

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo zdravstva,
1x Zavod za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona, putem ministarstva,
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA

ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI
ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

Zenica, Aska Borića 28.

Tel. 032 244 544, 032 201 320,
032 201 321, Fax: 032 201 322.
www.zedo-ovisnost.ba
e-mail zdkovisnosti@bih.net.ba

IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU

**Zavoda za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona
za 2015.godinu**

Zenica, februar 2016. godine

Sadržaj

I. U V O D	3
I 1. Djelatnost Zavoda.....	3
I 2. Organizacija i rad Zavoda	4
I 3. Finansiranje Zavoda	4
I 4. Kadrovska struktura Zavoda	5
I 5. Radno vrijeme Zavoda.....	6
I 6. Prostor za rad Zavoda.....	6
I 7. Stručna edukacija uposlenika, učešće na seminarima	7
II ODJELJENJE ZA PREVENCIJU.....	9
II 1. Edukacija izviđača.....	9
II 2. Edukacija učenika od 13 do 18 godina	9
II 3. Edukacija Vijeća učenika – vršnjačka edukacija	9
II 4. Istraživanja	10
II 5. Kontinuirana edukacija učenika	10
II 6. Kontinuirana prevencija i promocija putem interneta	10
II 7. Edukacije i stručni skupovi	11
II 7.1. Edukacija studenata	12
II 7.2. Edukacija u Novom Gradu	12
II 8. Promotivne i izdavačke aktivnosti Zavoda	12
II 9. Biblioteka	13
II 10. Saradnja sa medijima	13
II 11. Saradnja sa udruženjima	13
II 12. Kampanje	13
II 13. Rad Savjetovaništa	14
II 14. Preventivna politika	15
II 15. Zaključak.....	15
III SLUŽBA ZA AMBULANTNI I STACIONARNI TRETMAN	16
III 1. Odjeljenje za ambulantni tretman	16
Koncept rada Ambulante Zavoda za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona	16
III 1.1. Neuropsihijatrijski pregledi	18
III 1.2. Broj pacijenata	18
III 1.3. Struktura pacijenata na kraju 2015. godine	18
III 1.4. Testiranje na psihoaktivne supstance	19
III 1.5. Decentralizacija i terenski rad	20
III 1.6. Supstituciona terapija	21
III 1.7. Testiranje na markere hepatita B, C i HIV-a	24
III 1.8. Rad psihologa u Ambulanti	24
III 1.9. Rad socijalnog radnika u sklopu Ambulante	24
III 1.10. Saradnja sa drugim odjeljenjima Zavoda.	24
III 2. Odjeljenje za stacionarni tretman – Detoks	25
IV ODJELJENJE ZA REHABILITACIJU I RESOCIJALIZACIJU	33
Usluge u ambulantnom tretmanu.....	33
Usluge u stacionarnom tretmanu	33
Usluge u lokalnoj zajednici.....	34
Usluge smještaja u terapijske zajednice	34
V IZVJEŠTAJ O EKONOMSKO FINANSIJSKOM POSLOVANJU ZA	36
2015. GODINU	36
5.1. Ukupni prihod	36
5.2. Ukupni rashodi	37
VI REZIME	38

I. U V O D

Javna zdravstvena ustanova Kantonalni zavod za bolesti ovisnosti (udaljem tekstu: Zavod) osnovan je Odlukom o osnivanju Zavoda od strane Skupština Zeničko-dobojskog kantona 13.10.2005. godine pod brojem 01-37-28382/05, a koja je objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona br. 11/05“.

Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja Javne zdravstvene ustanove Kantonalni Zavod za borbu protiv bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona broj 01-37-16098/12 od 20.07.2012. godine promijenjen je naziv ustanove u **Zavod za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona**, usklađena je djelatnost Zavoda na osnovu Odluke o klasifikaciji djelatnosti BiH („Službene novine BiH“ broj: 47/10) i definisani su izvori i načini obezbjeđivanja sredstava za rad i raspolaganje viškom prihoda nad rashodima. U skladu sa pomenutom Odlukom Zavod je izvršio usklađivanje svih općih akata ustanove.

Upis u sudski registar izvršen je dana 05.12.2005. godine po brojem U/I-2193/05. od kada i počinje zvaničan rad Zavoda. U skladu sa već pomenutom Odlukom izvršena je preregistracija Zavoda u Općinskom sudu u Zenici rješenjem o izmjenama podataka br. 043-0-Reg-12-000898 od 3.9.2012. god.

Osnivač Zavoda je Skupština Zeničko-Dobojskog kantona. Sjedište Zavoda je u Zenici, u Ulici Aska Borića 28. Identifikacioni broj Zavoda je: 4218500470003.

I 1. Djelatnost Zavoda

Statutom Zavoda, na koji je Skupština Zeničko-dobojskog kantona dala svoju saglasnost, a u skladu sa naprijed navedenim zakonskim odredbama, utvrđena je djelatnost Zavoda:

- stacionarna i ambulantno-poliklinička zdravstvena zaštita sa rehabilitacijom oboljelih ovisnika,
- prevencija, dijagnostiku, rehabilitacija i socijalna reintegracija ovisnika,
- provođenje programa edukacije i metadonskog programa prema standardima Svjetske zdravstvene organizacije,
- vođenje registra bolesti ovisnosti, ostvarivanje saradnje sa svim zdravstvenim ustanovama i specijaliziranim ustanovama iz oblasti borbe protiv bolesti ovisnosti (osnovne i srednje škole, prosvjetno-pedagoški zavodi, visokoškolske ustanove, centri za socijalni rad, nevladine organizacije, udruženje građana i roditelja),
- istraživački rad na polju ovisnosti,
- organizovanje provođenja programa smanjenja štete za lica koja injektiraju droge,

- organizovanje stručnih savjetovanja, seminara, javnih tribina, predavanja i drugih aktivnostiod značaja za ostvarivanje djelatnosti Zavoda.

U skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Odlukom o klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 47/10), djelatnost Zavoda obuhvata sljedeće poslove:

- 87,20. djelatnost u ustanovama sa smještajem za osobe sa teškoćama u razvoju, duševno bolesne i osobe ovisne o alkoholu, drogama i drugim opojnim sredstvima s uključenim određenim stepenom zdravstvene njege.
- 86,90. ostale djelatnosti zdravstvene zaštite.

I 2.Organizacija i rad Zavoda

Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja izvršio je usklađivanje svih općih akata Zavoda. U predviđenom zakonskom roku usvojeni su svi opći akti predviđeni ovom Odlukom osnivača.

U skladu sa opštim aktima Zavoda svoju javno-zdravstvenu djelatnost obavlja putem organizacionih jedinica, službi i odjeljenja i to:

Osnovne organizacione jedinice obrazuju se za vršenje poslova i zadataka, iz jedne ili više oblasti, iz djelokruga Zavoda.

Osnovne organizacione jedinice Zavoda su:

01. Odjeljenje zajedničkih poslova
02. Služba za ambulantni i stacionarni tretman
 - 02.1. Odjeljenje za ambulantni tretman
 - 02.1.1 Odjel: Ambulanta za alkoholizam
 - 02.2. Odjeljenje za stacionarni tretman-Detoks
03. Odjeljenje za prevenciju i savjetovanje
04. Odjeljenje za rehabilitaciju i resocijalizaciju
 - 04.1. Odjel: Centar za resocijalizaciju.

I 3. Finansiranje Zavoda

Kao i tokom ranijih godina i u 2015. godini sredstva za rad Zavod je ostvario:

- iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona
- ugovorom sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona,
- iz drugih izvora, na način i pod uvjetima određenim zakonom, aktom o osnivanju i statutom Zavoda.

I 4. Kadrovska struktura Zavoda

Tabela broj 1. Struktura zaposlenih na dan 31.12.2015. godine		
Zanimanje	Stručna sprema	broj
Direktor-ljekar specijalista	VSS	1
Ljekar specijalista neuropsihijatar	VSS	2
Diplomirani psiholog	VSS	3
Diplomirani socijalni radnik	VSS	1
Socijalni radnik	VŠ	1
Diplomirani pedagog - psiholog	VSS	1
Diplomirani socijalni pedagog	VSS	1
Viša medicinska sestra	VŠ	1
Medicinski tehničar	SSS	17
Diplomirani ekonomista	VSS	1
Diplomirani pravnik	VSS	1
Tehnički sekretar	SSS	1
Administrativni radnik-blagajnik	SSS	1
Spremačica	SSS	2
Ukupno		34

Struktura kadra u Zavodu:

- **VSS** radnika je **11** zaposlenih ili 32,35%,
- **VŠ** radnika je **2** zaposlena ili 5,88%, (**VSS i VS zajedno čine 36,10% zaposlenih.**)
- **SSS** radnika je **21** zaposlena ili 61,76%.

Od toga su:

- zdravstveni radnici **21** zaposlena ili 61,76%
 - zdravstveni saradnici **8** zaposlenih ili 23,52%,
- ostali radnici **5** zaposlenih ili 14,70%.

U 2015. godini nije bilo zapošljavanja novog kadra na neodređeno vrijeme. Dva uposlenika (medicinski tehničari) napustili su Zavod, čime je došlo do smanjenja zaposlenih za 5,8% u odnosu na 2014. godinu. Kao podrška u zapošljavanju pripravnika i afirmaciji mladog stručnog kadra, a na osnovu programa zapošljavanja pripravnika od strane Zavoda za zapošljavanje primljeno je osam pripravnika/volontera, od čega su dva socijalna pedagoga, jedan psiholog i pet medicinskih tehničara.

Od ukupnog broja zaposlenih u Zavodu su dva doktora nauka, četiri su magistri nauka. Jedan zaposlenik dobio je zvanje docenta i priznatu subspecijalizaciju bolesti ovisnosti. Također, tri uposlenika su u procesu predaje nacrtu doktorskih radova.

I 5. Radno vrijeme Zavoda

Radno vrijeme Zavoda prilagođeno je potrebama korisnika u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Zakonom o radu.

Uposlenici Odjeljenja zajedničkih poslova, Odjeljenja za prevenciju i savjetovanje i Odjeljenja za rehabilitaciju i resocijalizaciju rade od 7 i 30 do 15 i 30 radnim danom.

Odjeljenje za ambulantni tretman radi sa pacijentima od 7 do 15 h radnim danima. Utorkom i četvrtkom dodatno se radi do 17 h (Savjetovalište od 15 do 17 h). Vikendom i praznicima podjela terapije obavlja se od 8 do 11 h.

Odjeljenje za stacionarni tretman radi 24 h dnevno sa smjenskom organizacijom posla.

I 6. Prostor za rad Zavoda

Zavod nema vlastiti prostor pa radi i djeluje u iznajmljenim prostorima!

Rad Zavoda odvija se u Zenici na dvije odvojene i udaljene lokacije: ambulantni dio u zgradi "Socijalnog" u prostoru dobijenom na korištenje od Zavoda zdravstvenog osiguranja (oko 160 m²) i stacionarni dio u iznajmljenom prostoru Kantonalne bolnice (oko 100 m²) sa šest kreveta do polovine godine. U saradnji sa UNDP BiH osigurana su finansijska sredstva (donacija oko 60.000 KM) i izvršena je dogradnja i proširenja Detoks odjela sa postojećih šest na deset kreveta i kvadrature za 40 metara kvadratnih. Za ambulantni prostor nemamo troškove iznajmljivanja a za stacionarni plaćamo Kantonalnoj bolnici.

Rad u terenskim ambulantama se odvija u općinskim domovima zdravlja u prostorima koji su Zavodu stavljeni na raspolaganje.

Saradnja sa Kantonalnom bolnicom i domovima zdravlja je dobra i korektna. Ugovorima se regulišu međusobni odnosi. Uslugu izdavanje lijeka plaćamo domovima zdravlja.

Zavod zbog svoje specifičnosti i prostorne širine kantona obavlja djelatnost na deset (10) prostorno odvojenih lokaliteta za kanton i dodatno u još dva kazneno-popravna zavoda (Zenica i Busovača) – ukupno 12!

Tabela broj 2. Prostori u kojim se obavlja djelatnost Zavoda	
Općina Zenica, Aska Borića 28 (prostor dobijen na korištenje od Zavoda zdravstvenog osiguranja)	Odjeljenje za ambulantni tretman Odjeljenje zajedničkih poslova Odjeljenje za prevenciju i savjetovanje Odjeljenje za rehabilitaciju
Općina Zenica, (iznajmljeni prostor Kantonalne bolnice Zenica)	Odjeljenje za stacionarni tretman- Detoks
Općine Tešanj, Visoko, Breza, Kakanj Maglaj, Doboj-Jug, Zavidovići (trenutno nema pacijenata), Vareš	Ambulante lokalnog Doma zdravlja

I 7. Stručna edukacija uposlenika, učešće na seminarima

Ulaganjem u edukaciju zaposlenika nastojimo osigurati kontinuitet razvoja, kroz usvajanje savremenih metoda i unapređenja tehnika rada. Time se doprinosi profesionalnom pojedinačnom i timskom jačanju u djelatnosti koju vršimo. Svim uposlenicima dostupan je internet aktuelnim naučnim i stručnim radovima i informacijama.

Velika pažnja posvećuje se kontinuiranoj stručnoj edukaciji zdravstvenih radnika.

Ljekari su učestvovali:

- IV Akademija o bolesti ovisnosti u Međugorju, (predavač našeg Zavoda),
- V simpozij o bolestima zavisnosti za međunarodnim učešćem Banja Luka, (predavač našeg Zavoda),
- Ljubljana: Konferencija SEAA NET7th South Eastern European and Adriatic Drug Addiction Treatment Conference
- Beograd: Global Addiction Conference Belgrade Serbia (predavač našeg Zavoda),
- Atlanta AATOD conference, USA, (sponzorirano) jedna oralna prezentacija

Za ovo učešće na seminarima i kongresima nismo imali sponzore.

Psiholozi:

- Ljubljana: Konferencija SEAA NET 7th South Eastern European and Adriatic Drug Addiction Treatment Conference
- Brčko: Kongres psihologa,
- Sarajevo: Konferencija o radu sa djecom i odraslim u kriznim situacijama
- Subotica: Simpozij o bolesti zavisnosti s međunarodnim učešćem

Socijalni radnici:

- Trogir: Stručno seminar socijalnih radnika Ze-Do kantona
- Zenica: I Skupština konferencija socijalnih radnika u BiH: Reforma socijalne zaštite u BiH.
- Subotica: Simpozij o bolesti zavisnosti s međunarodnim učešćem.
- Gender centar Federacije: Radna grupa za izradu Pravilnika o postupanju u slučaju nasilja u porodici

Medicinsko osoblje i saradnici: interne edukacija: stres na poslu i kako se osloboditi stresa.

Medicinski tehničari:

- Subotica: Simpozij o bolesti zavisnosti s međunarodnim učešćem
- Zenica: Seminar za medicinske tehničare;
- Zenica: SHMP KPR, Dom zdravlja Zenica;
- Neum: Medicinijada. Okupljanje medicinskih tehničara iz FBiH. Susreti su podržani kao timbuilding.

Ekonomista i ekonomski tehničar redovno pohađaju seminare za računovođe (Neum i Zenica) s ciljem unapređenja iz svoje oblasti. Ovi skupovi su na nivou kantona i BiH.

Edukacija drugih: Zavod je edukacioni centar za bolesti ovisnosti rješenjem Federalnog ministarstva zdravstva.

Doktorati: Jedan uposlenik je u mjesecu oktobru odbranio doktorsku tezu. U toku su pripreme za prijavu tri doktorata iz oblasti ovisnosti.

Subspecijalizacije: Jednom ljekaru Federalno ministarstvo zdravstva priznalo je subspecijalizaciju bolesti ovisnosti.

II ODJELJENJE ZA PREVENCIJU

Cilj aktivnosti Zavoda u oblasti primarne prevencije je spriječiti ili smanjiti potrebu za uzimanjem droga, dok smanjenje dostupnosti rade organi MUP-a, sudovi itd.

Preventivni programi Zavoda su usmjereni prema slijedećim ciljanim grupama:

općine i kanton, sistem obrazovanja, sistem sportskih udruženja, sistem vjerskih zajednica, studenti, i opća populacija.

Vrste programa su: edukacija edukatora, opća edukacija, razvoj zdravih životnih stilova mladih, poticanje sportskih aktivnosti i omasovljavanja sporta, izrade edukativnih resursa (dokumentarni filmovi, brošure, itd.), izdavačka djelatnost, kampanje, veb-informisanje, medijske aktivnosti, naučna djelatnost, preventivna politika, savjetovalište i antidroga telefon.

Trenutno u Odjeljenju prevencije radi jedan psiholog i jedan pedagog-psiholog. Po potrebi, u rad se uključuju i drugi uposlenici Zavoda. Provedene su sljedeće aktivnosti:

II 1. Edukacija izviđača

Organizovano je pet edukativnih susreta sa izviđačima u kampu Boračko jezero. Tokom ljeta 2015. godine je u ovim susretima uključeno preko 200 učesnika. Napominjemo da je peti susret bio internacionalnog karaktera.

U izvještajnom periodu je organizovana edukacija i podjela edukativno-promotivnog materijala na međunarodnoj manifestaciji „Nemilska alka 2015“. Ovom aktivnošću je obuhvaćeno preko 70 učesnika.

II 2. Edukacija učenika od 13 do 18 godina

U izvještajnom periodu je obavljeno niz edukacija sa učenicima a kroz projekat „Prevencija bolesti ovisnosti kod učenika uzrasne populacije od 13 – 18 godina“. Projektom su obuhvaćene slijedeće škole: sedam osnovnih škola i četiri srednje škole na području općine Visoko, dvije osnovne i dvije srednje škole u Brezi, tri osnovne škole u Begovom Hanu, Nemili i Željeznom Polju, dvije osnovne i dvije srednje škole u Maglaju, jedna osnovna i jedna srednja škola u Žepču, dvije osnovne škole u Novom Šeheru i Ozimicama, osnovna škola u Brežanima, Zenici i Medresa u Visokom. Ukupno je realizovano 120 radionica u kojima je bilo uključeno preko 7750 učenika. Edukacija se provodu uz odobrenje Pedagoškog zavoda. Nakon realizacije radionica u ovim općinama projekat bi prema planu trebao biti implementiran i u ostalim općinama Zeničko-dobojskog kantona.

II 3. Edukacija Vijeća učenika – vršnjačka edukacija

Projekat „Prevencija bolesti ovisnosti kroz vršnjačku edukaciju“ realizovan je u 7 osnovnih i 4 srednje škole iz Visokog, dvije osnovne i dvije srednje škole u Brezi, tri osnovne škole u Begovom Hanu, Nemili i Željeznom Polju, dvije osnovne i dvije srednje škole u Maglaju, jednoj osnovnoj i jednoj srednjoj školi u Žepču, dvije osnovne škole u Novom Šeheru i Ozimici. Ukupno je uključeno 750 članova Vijeća učenika. Osnovna ideja projekta je da će članovi Vijeća nakon provedene edukacije istu replicirati u svojim odjeljenjima, tj. vršnjaci će educirati vršnjake. Ideja se zasniva na zvaničnim protokolima rada Vijeća učenika.

Ovim projektom je broj indirektno educiranih učenika velik i obuhvata preko 700 školskih odjeljenja i oko 14.000 učenika (do ukupnog broja indirektno educiranih učenika može se doći tako da se broj odjeljenja pomnoži sa prosječnim brojem učenika u razredu - uzeli smo prosječan broj od 20 učenika). Članovi Vijeća učenika su pored znanja dobili i printane materijale čime su im kompetencije značajno pojačane. Projekat bi prema planu trebao biti implementiran u svim općinama Zeničko-dobojskog kantona.

II 4. Istraživanja

U izvještajnom periodu su obavljena dva istraživanja:

- Istraživanje rasprostranjenosti igara na sreću na području grada Zenice i općine Kakanj. Obuhvaćeno je 1823 ispitanika prvih i trećih razreda srednjih škola. Neki od rezultata su: povremeno igra igre na sreću 19,3% učenika, a često 5,2%; najviše se igraju kladionice (72% onih koji igraju); 51,3% učenika od onih koji igraju igre na sreću daje izjavu da im roditelji znaju kako igraju igre na sreću; 4,7% ispitanika je imalo neki problem zbog igara na sreću; tek 13,6% ispitanika daje izjavu kako nijedan prijatelj ne igra igre na sreću; 43,9% ispitanika daje izjavu kako se u školi nikako ne razgovara o opasnostima igara na sreću.
- Istraživanje zadovoljstva uslugama od strane pacijenata Zavoda: tokom decembra 2015.godine su postavljene zatvorene kutije u ambulantama i Detoksu Zavoda u koje su pacijenti mogli ubaciti prethodno anonimno popunjeni upitnik zadovoljstva uslugama. Obrada rezultata će se vršiti u 2016.godini jer je dopušteno da se upitnici popunjavaju do 31.12.2015.godine.

II 5. Kontinuirana edukacija učenika

Značajan broj učenika je posjetio Zavod zbog pisanja seminarskih radova ili projekata u školi. Svaki učenik je pored edukacije dobio i printani materijal.

II 6. Kontinuirana prevencija i promocija putem interneta

a) veb-stranica:

www.zedo-ovisnost.ba

Veb-stranica se ciljano koristi za informisanje i edukaciju. Svi propagandni materijali, obavještenja i informacije pohranjeni su na stranici i dostupni zainteresovanim pojedincima i ustanovama. Materijale koriste razni profili stručnjaka, a služe i za pripreme nastave u školama, vjerskih predavanja, predavanja koje organizuje policija, centri za socijalni rad i slično. U ovoj je godini izvršeno restrukturiranje web stranice, kao i promjena hostinga. Do 31. 12. 2015. godine zabilježeno je 7.574 posjeta. Broj posjeta je smanjen u odnosu na raniji period, pretpostavljamo da je ova dio komunikacije sada na fejsbuku.

b) Facebook stranica:

[www.facebook.com/Zavod Za Bolesti Ovisnosti](https://www.facebook.com/Zavod-Za-Bolesti-Ovisnosti)

Cilj je da pomoću novih medija i novog načina komuniciranja lakše i brže dopremo do mlađe populacije i ponudimo preventivne programe. Na stranici su ponuđeni svi pisani materijali Zavoda. Do 31. 12. 2015. godine je ovoj stranici u pravcu statusa „prijatelj“

pristupilo 1041 osoba. Putem ove stranice posjetioci postavljaju pitanja koje administrator usmjerava ka određenom profilu stručnjaka, a potom se odgovor dostavlja posjetiocu. U izvještajnom periodu je putem fejsbuka obrađeno više od 150 tematskih cjelina i postavljeno preko 450 slika uz niz svakodnevnih statusa, komentara i odgovora u vezi sa ovisnostima.

c) Youtube kanal:

<https://www.youtube.com/channel/UC8N68TL9YkiY54LvLW2k6Rw>

Obzirom da Zavod usmjerava značajne aktivnosti i na izradu video materijala otvoren je kanal na stranici youtube na kojem se mogu naći i pregledati ti materijali. Kanal je povezan i sa veb stranicom.

d)

Wikipedia:http://bs.wikipedia.org/wiki/Zavod_za_bolesti_ovisnosti_Zeni%C4%8Dko-dobojskog_kantona

Kako bi usluge i aktivnosti Zavoda bile dodatno prepoznate i tako povećali svijest većeg broja osoba o važnosti rane prevencije Zavod je postavio informaciju i na popularnoj elektronskoj enciklopediji Wikipedija.

e) Google maps

<https://maps.google.com/>

I ova aktivnost je pokrenuta kako bi Zavod bio dodatno vidljiv i dostupan a u pravcu rane prevencije. Sada se Zavod može locirati preko ove internet usluge.

II 7. Edukacije i stručni skupovi

Oba člana odjeljenja bila su u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine na IV kongresu psihologa sa međunarodnim učešćem. Na ovom skupu su prezentovana i četiri rada Zavoda od kojih izdvajamo:

- Softić, A., Habibović, S., Softić, J., Awad, H. (2015). Tipični životni scenario ovisnika o alkoholu. U M. Gavrić, K. Sesar (Ur.) Knjiga sažetaka / Naučno-stručni skup IV Kongres psihologa BiH sa međunarodnim učešćem (str. 77). Banja Luka: Društvo psihologa Republike Srpske. ISBN 978-99955-721-4-3 COBISS.RS-ID 4768792

Također je ostvareno prisustvo i na *7th South Eastern European and Adriatic Drug Addiction Treatment Conference* održanoj u Ljubljani tokom marta. Na ovoj konferenciji je prezentovano pet radova a dva iz prevencije:

- Habibović, S., Softić, A. (2015). Internet addiction as a reaction to a traumatic event and disease. In A. Kastelic, T. Kostnapfel Rihtar (Eds.) *Abstract book / 7th South Eastern European and Adriatic Drug Addiction Treatment Conference* (p.34). Ljubljana: Prohealth (Ovisnosti; Vol XV, Supl 1).
- Habibović, S., Softić, J., Brdarević, M., Telalović, M., Kasper, S., Babić, E., Softić, A. Mujčinović, N., Awad, H. (2015). The presence and prevalence of Internet addiction among high school students. In A. Kastelic, T. Kostnapfel Rihtar (Eds.) *Abstract book / 7th South Eastern European and Adriatic Drug Addiction Treatment Conference* (p.34). Ljubljana: Prohealth (Ovisnosti; Vol XV, Supl 1).

Tokom marta tekuće godine smo prisustvovali konferenciji u vezi rada sa djecom i odraslima u kriznim situacijama a u organizaciji Ministarstva sigurnosti BiH.

Tokom oktobra smo bili na Simpozijumu o alkoholizmu u Subotici.

II 7.1. Edukacija studenata

Kao i u prethodnom periodu Zavod je bio otvoren za individualne i grupne posjete studenata. Individualnih posjeta i savjetovanja je bilo najviše sa Zdravstvenog fakulteta (seminarski radovi, diplomske radnje i sl.), dok su studenti Islamskog pedagoškog fakulteta dolazili organizovano u okviru vježbi.

II 7.2. Edukacija u Novom Gradu

Tokom novembra tekuće godine upriličena je posjeta općini Novi Grad u RS-u a na poziv Općinskog vijeća. Obavljena je edukacija u tri škole, urađena emisija na lokalnom radiju a realizovano je i niz sastanaka sa lokalnim timom za prevenciju ovisnosti. Izrazili su želju da obavimo trening profesionalaca u ovoj opštini tokom 2016.g. Edukacijom je obuhvaćeno preko 250 učenika.

II 8. Promotivne i izdavačke aktivnosti Zavoda

Dizajnirana je i štampana **afiša** sa nazivom *Rasprostranjenost upotrebe interneta među mladima na području ZDK* u kojoj su predstavljeni rezultati istraživanja. Afiša je štampana u tiraži od 500 komada.

Dizajnirana je i štampana **afiša** sa nazivom *Detoks – bolničko liječenje ovisnosti*. Afiša je štampana u tiražu od 500 komada.

Dizajniran je i štampan novi broj glasila **Informator, broj 7**. Novi broj Informatora je tematski posvećen rezultatima istraživanja o upotrebi interneta. Informator se lijepi na oglasne table i javna mjesta na području cijelog kantona. Tiraž je bio 300 komada.

Pripremljen je i štampan novi broj glasila **Bilten broj 15 i Bilten br 16**. U broju 15 je obrađeno 15 tema uz učešće spoljnih saradnika. U broju 16 je obrađeno 34 tema. Ovo je deseta godina ovog stručnog časopisa. Bilten ima i svoj ISSN broj. Štampa se u tiražu od 500 komada. Broj 15 je imao 22 stranice dok je broj 16 imao 40 stranica. Distribuirana se u stotinjak različitih institucija a dostupan je i u elektronskoj formi. Također obavezni primjerci se dostavljaju Nacionalnoj i univerzitetskoj biblioteci BiH.

U ovom periodu rađeno je **doštampavanje još tri afiše**: Da li moj sin, moja kćerka, moja djevojka... uzima neke droge, Upotreba duhana, alkohola i marihuane među mladima, Rasprostranjenost igara na sreću među mladima i Asocijalno ponašanje mladih i zloupotreba ilegalnih supstanci po 300 komada. Doštampavanje dva letka; kad porastem i život ili droga, takođe, po tristo komada. Štampani su i baloni povodom obilježavanja 26.06. Međunarodnog dana borbe protiv droga 500 komada.

U izvještajnom periodu je objavljen i rad u Biltenu Ljekarske komore: **Upotreba duhana, alkohola i marihuane kod učenika srednjih škola (broj 19, 19, 9-13, februar 2015.god.)**. Rad se može skinuti sa veb stranice Ljekarske komore.

U izvještajnom periodu je osmišljen i **novi plakat Ovisnost se liječi** a koji je smanjena forma bilborda postavljenog na pet lokacija u Srednjobosanskom kantonu.

II 9. Biblioteka

Aktivnost se provodi u kontinuitetu, podrazumijeva nabavku literature za pacijente i radnike Zavoda a koje se mogu svakodnevno koristiti. Također je dostupna i elektronska biblioteka na veb-stranici sa izdanjima Zavoda.

II 10. Saradnja sa medijima

Zavod veliku pažnju posvjećuje medijima jer predstavljaju vrstan put za prevenciju. U tom pravcu je ostvarena aktivna saradnja sa RTV Zenica, TV Kakanj, NIP Naša riječ i listom Student. Sa RTV Zenica su snimljena četiri dokumentarna filмова i jedna emisija sa TV Kakanj. U prvom je fokus postavljen ka objašnjenju zloupotrebe interneta među mladima. U drugom je fokus postavljen na otvorenje i rad detox odjeljenja Zavoda. Treći je obradio Međunarodni dan borbe protiv droga. Četvrti je bio posvećen jubileju deset godina rada Zavoda. Sa TV Kakanj snimljen je dokumentarni film o radu Zavoda i štetnostima upotrebe leganih i ilegalnih supstanci.

Sa NIP Naša riječ je saradnja kontinuirana a posebno je bila izražena tokom juna i decembra (obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv droga kojom prilikom je pisano o rezultatima istraživanja (objavljen je informator) i aktivnostima koje su se sprovodile povodom obilježavanja 26.06. Međunarodnog dana borbe protiv droga kao i desetogodišnjici Zavoda). Objavljeno je više od deset radova u ovim novinama.

Također je ostvarena saradnja i sa listom Student. Putem ovog lista smo imali tri objave iz oblasti ovisnosti.

II 11. Saradnja sa udruženjima

Posebna saradnja je ostvarena sa UG Naša djeca i UG Input. Tokom novembra je predstavnik Zavoda učestvovao u posebnom projektu pod nazivom Živa biblioteka. Projekat se provodi na području BiH. Predstavnik Zavoda je u neposrednom kontaktu sa zainteresovanim građanima prezentovao rad u oblasti ovisnosti. Također je organizovano i predavanje za učenike Gimnazije u Zenici (22 učenika završnih razreda).

Saradnjom sa UG „Sport Media“ realizovan je tokom juna turnir „Sport ZDK table tenis Open“ i tokom septembra turnir 3. Volleyball Open u Tešnju. Tim prilikama, kao i tokom turnira u januaru, organizovana je podjela promotivnog materijala.

II 12. Kampanje

Kampanja povodom Međunarodnog dana borbe protiv droga

Tokom mjeseca juna se kontinuirano obilježava Međunarodni dan borbe protiv droga. Ustanovljen je u Vijeću UN 1987.godine. U Zeničko-dobojskom kantonu se radno obilježava od 2006.godine.

Tokom ovogodišnjeg obilježavanja realizovano je 10 punktova odnosno posjeta i postavljana informativnog pulta u deset općina Zeničko-dobojskog kantona i to: Zenica, Usora, Tešanj, Maglaj, Dobo-jug, Zavidovići, Vareš, Breza, Visoko i Kakanj. U užem centru izabranih općina, tim Zavoda je dijelio pripremljeni edukativno-propagandni materijal i u neposrednom kontaktu pružao informacije zainteresovanim građanima. U narednoj tabeli je prikazan naziv i količina podijeljenog materijala:

Tabela broj 3. Edukativno-propagandni materijal

Naziv	Količina
Letak <i>Ostani čist</i>	300
Letak Ostani čist– druga verzija	300
Letak Džeko	300
Letak Kad porastem biću	300
Letak Neke životne priče...	300
Letak Droga me neće učiniti...	300
Letak Život ili...	300
Afiša:Upotreba duhana, alkohola i marihuane među učenicima srednjih škola na području ZDK	300
Afiša:Da li moj sin, moja kćerka, moja djevojka...uzima neke droge	300
Afiša:Rasprostranjenost igara na sreću među mladima	300
Afiša:Asocijalno ponašanje mladih i zloupotreba ilegalnih supstanci	300
Afiša:Rasprostranjenost upotrebe interneta među mladima	300
Informator	100
Bilten broj 14	50
Bilten broj 15	100
Baloni: Međunarodni dan borbe protiv droga	500

Organizovana je pres-konferencija na punktu u Zenici, a predstavnik Zavoda je učestovavao i na pres-konferenciji Sport ZDK-a u vezi turnira u stonom tenisu.

Zajedno sa Sportom ZDK-a i UG „Sport Media“ je organizovan turnir u stonom tenisu povodom Međunarodnog dana borbe protiv droga sa nazivom „Sport ZDK table tenis Open“. Na turniru je bilo više od 70 učesnika iz Zenice, Žepča, Kaknja, Breze, Ilijaša, Viteza i još nekih gradova. Pristup turniru je bio slobodan, tj. bez kotizacije. Na turniru je upriličen i promotivni punkt na kojem su podijeljeni edukativno-promotivni materijali.

Sa istim udruženjima je i tokom januara organizovan punkt sa podjelom materijala a povodom manifestacije pod nazivom 2. “Sportzdk Table tennis open”.

Svjetski dan borbe protiv alkoholizma – 01.april

Ova aktivnost je obilježena prigodnim tekstom i naslovnicom u Biltenu.

Svjetski dan nepušenja – 31.05.

Ova aktivnost je obilježena prigodnim tekstom na internet portalima Zavoda.

Kampanja *Ovisnost se liječi*

Tokom oktobra i novembra je organizovana kampanja na području Srednjobosanskog kantona. Osmišljen je plakat koji je štampan i postavljen na pet bilborda: dva na putu Vitez-Zenica, jedan na putu Travnik-Busovača i dva na putu Zenica-Kiseljak. Svi bilbordi su postavljeni na period od mjesec dana. Plaćena su tri mjesta dok su dva mjesta bila gratis.

II 13. Rad Savjetovališta

Savjetovalište radi kontinuirano. Termini su svake sedmice utorkom i četvrtkom od 15:00h do 17:00h. Primjenjuju se modeli grupnog i individualnog rada. U izvještajnom periodu su aktivnosti na tretmanu ovisnika o nikotinu potpuno reducirane zbog slabijeg odziva pacijenata. Aktivnosti u vezi ovisnika o alkoholu su redovne i kao nastavak ovih

aktivnosti Odjeljenje za rehabilitaciju je pokrenulo procedure osnivanja kluba liječenih alkoholičara. Raspored dežure kao i vrste grupa u Savjetovalištu je sastavljao Načelnik dr. Samir Kasper. Pruženo je 40 usluga za ovisnike o duhanu. Drugih usluga je bilo 269.

II 14. Preventivna politika

Zavod svoje preventivne programe bazira na dokumentima:

a) Strategija omladinske politike na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2009.-2014. godine, te

b) Državna strategija nadzora nad opojnim drogama, sprječavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga u Bosni i Hercegovini za period 2009-2013. kao i

c) Državni akcioni plan borbe protiv zloupotrebe opojnih droga u BiH 2009-2013.g. Tim Zavoda je tokom februara i marta učestvovao u evaluaciji Državne strategije nadzora nad opojnim drogama popunjavanjem upitnika od strane stručnog tima i usmenim izlaganjem pred evaluatorom.

Prethodnih godina je rađen Akcioni plan prevencije upotrebe psihoaktivnih supstanci (PAS) na nivou kantonu, što se više ne radi. Nisu poznati razlozi a radnu grupu je formirao ZeDo kanton.

Na žalost oblast ovisnosti nije trenutno regulisana nikakvim strateškim dokumentom.

II 15. Zaključak

U izvještajnom periodu smo direktnim edukativnim aktivnostima uključili preko 9000 učenika. Indirektne koristi su višestruke. Tako smo projektom Vijeća učenika educirali 750 članova tog Vijeća. Obaveza svakog člana je da dobijene informacije prosljedi i svojim vršnjacima na časovima odjeljene zajednice. To je preko 700 odjeljenja. Istraživanjem o igrama na sreću smo obuhvatili preko 2000 učenika. Putem internet kanala smo uključili preko 9000 osoba. Prisustvovali smo na četiri naučna skupa. Snimljeno je i reproducirano pet dokumentarnih filmova. U okviru izdavačke djelatnosti smo objavili preko 5000 komada preventivnog materijala. Neki su bili u formi plakata B5 formata dok su neki bili časopisi sa 40 stranica. Učestvovali smo na tri sportske manifestacije, šest skupova izviđača, prešli smo granice kantona te smo organizovali i predavanja u RS-u, Hercegovačkom i Srednjobosanskom kantonu. Imali smo četiri kampanje a Savjetovalište je bilo kontinuirano otvoreno za posjete zainteresovnih dva dana u sedmici.

III SLUŽBA ZA AMBULANTNI I STACIONARNI TRETMAN

III 1.Odjeljenje za ambulantni tretman

U Ambulanti je nastao koncept rada koji daje osnovne karakteristike „zeničkog modela“ u liječenju ovisnosti. Pošto je koncizan smatramo za korisno da se navede u izvještaju.

Koncept rada Ambulante Zavoda za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona

1. Nema liste čekanja.
2. Pacijent dolazi na pregled sa identifikacionim dokumentom (lična karta, pasoš). Nije neophodna ni zdravstvena knjižica u prvom susretu – u saradnji sa socijalnim radnicima reguliše se u početku liječenja.
3. Liječenje je dobrovoljno. Obavezno liječenje izvršava se samo po nalogu suda (najčešće alkoholizam).
4. Liječenje je besplatno i u okviru zdravstvenog sistema.
5. Liječenje je pristupačno ugroženoj populaciji.
6. Metadon je osnovni supstiticioni lijek. Suboxon (buprenorfin + nalokson) uveden je avgusta 2010. a besplatan je od februara 2011. god.
7. Metadon se uzima pod nadzorom medicinskog osoblja (supervizirano). Suboxon se u prvoj fazi daje supervizirano a nakon toga pod kontrolom saradnika u liječenju ili bez te kontrole.
8. Nema isključivanja pacijenata osim u slučaju nastale kontraindikacije za tretman.
9. Testiranje urina na psihoaktivne supstance sastavni je dio liječenja i obično se radi dvaput mjesečno. Pacijent može odložiti test za jedan dan.
10. Pacijent potpisuje informisani pristanak na liječenje, ranije tzv. „metadonski ugovor“.
11. Metadon daju ovlašteni ljekari Zavoda. Ljekari opšte prakse propisuju Suboxon prema izvještaju ljekara Zavoda. Naltrekson se ne koristi rutinski za prevenciju relapsa ali je moguće uputiti pacijenta na ugradnju implanta (koji nije besplatan). Nalokson se rutinski koristi u hitnim slučajevima.

12. Terenski rad: Dostupnost pacijentima je omogućena sa pregledima i podjelom metadona na 9 punktova (Ambulanta Zavoda i Detoks u Zenici, i još sedam gradova Kantona: Breza, Doboj Jug, Kakanj, Maglaj, Tešanj, Vareš, Visoko).
13. Stabilni pacijenti dobijaju lijek za ponijeti („take home“ doze).
14. Sastavni dio rada su tzv. „prateći programi“: individualna i grupna psihoterapija, rad na prevenciji ovisnosti i rehabilitaciji ovisnika.
15. Prevencija široko zahvata edukaciju edukatora (škole, nastavnici, policija, vjeroučitelji), senzibilizaciju i edukaciju javnosti, štampanje brošura, letaka, plakata, knjiga, DVDa.
16. U sklopu Zavoda postoji bolnički dio sa deset kreveta za detoksifikaciju – Detoks.
17. Saradnja sa terapijskim zajednicama: Uz preporuku Zavoda pacijent može dobiti finansijsku potporu na nivou Kantona za smještaj u komunu.
18. Baza podataka Zavoda uključuje redovno vođenje medicinske evidencije u papirnom i elektronskom obliku (anamneza, socijalna anamneza, psihološko testiranje, fotografisanje, antropometrijski podaci, jedinstveni obrazac prijave pacijenta - Pompidu, protokoli posjeta, uzimanja lijeka, testiranja itd.)
19. Supstituciona terapija metadonom i Suboxonom provodi se i u Kazneno popravnom zavodu Zenica, najvećem zatvoru u Bosni i Hercegovini, i u Kazneno popravnom zavodu Busovača, koji je poluotovorenog tipa. Tretman imaju prije svega pacijenti koji su na supstituciji prije izdržavanja kazne zatvorom ali je moguće i novo uključenje. Detoksifikacija se radi samo po izraženoj želji pacijenta a najčešće je održavanje.
20. Sve usluge mogu se tržišno pružiti i osobama koje nisu stalno nastanjene u Zeničko-dobojskom kantonu.

Ambulanta Zavoda je funkcionalna jedinica od koje počinje i gdje se obavlja najveći dio poslova u našoj ustanovi.

Tu se provodi: dijagnostika bolesti ovisnosti, dijagnostika pratećih bolesti, terapija, pripreme za stacionarni detoks, dio savjetovanja (roditelja, bračnih drugova, partnera i drugih saradnika u liječenju), usmjerenja u pogledu preventivnih aktivnosti (uz učešće uposlenika u izvršenju istih), usmjerenja u pogledu rehabilitacionih aktivnosti, statistička

obrađa, dio naučnog rada, dio rada na strategiji Zavoda, evaluacija ukupnog rada sa klijentima.

Osnovni pokazatelji o kvantitetu i kvalitetu rada Ambulante prikazani su u sljedećim elementima: neuropsihijatrijski pregledi, broj pacijenata, struktura pacijenata, testiranje na psihoaktivne supstance, decentralizacija i terenski rad, supstituciona terapija, testiranje na markere hepatita C, B i HIV-a, rad psihologa u Ambulanti, rad socijalnog radnika u sklopu Ambulante, saradnja sa drugim odjeljenjima Zavoda, kontinuirana edukacija osoblja i učešće u međunarodnim konferencijama, evaluacija rada.

III 1.1. Neuropsihijatrijski pregledi

Pacijenti su u stalnom kontaktu sa ljekarima i prosječno su na kontroli dvaput mjesečno a mnogi i češće. Tokom 2015. godine obavljeno je ukupno **7179** pregleda, od toga **5365** u Zenici, **1562** na terenu i **254** u KPD Zenice i Busovače.

Tabela broj 4. Broj neuropsihijatrijskih pregleda u 2012-2015 . godini				
Broj pregleda	2012	2013	2014	2015
Zenica	5832	5921	5376	5365
Teren	1187	1472	1417	1562
KPZ Zenica i Busovača	0	172	242	254
Ukupan broj	7139	7565	7035	7179
Prosječno mjesečno	595	630	586	598

III 1.2. Broj pacijenata

U Zavodu je do kraja 2015. godine registrovano ukupno **1059** pacijenata. Ukupno na supstitucionoju terapiji tokom devet godine bilo je **712** pacijenata. Tokom 2014 godine zadržali smo i dalje porast broja pacijenata na supstituciji, tako da smo tokom 2015 godine na supstituciji imali 300-312 pacijenta. Povećan je broj za oko **40** pacijenta u odnosu na prethodnu godinu. Trenutno imamo **312** pacijenta na supstituciji od kojih **247** na metadonskoj i **65** suboksonskoj terapiji. U toku 2015 godine u Ambulanti je tretirano **531** ovisnika od kojih 404 teških ovisnika o heroinu i 84 ovisnika o alkoholu. Nisu prikazane druge dijagnoze niti pacijenti koji dolaze samo radi testiranja a nisu ovisnici.

Broj novo registrovanih ovisnika je nešto veći nego prošle godine, ali je daleko veći nego prethodnih godina, prije svega zbog većeg registrovanja alkoholizma.

Tabela broj 5. Registrovani pacijenti po godinama											
Godina	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Broj	185	117	91	75	55	59	51	63	115	120	102

III 1.3. Struktura pacijenata na kraju 2015. godine

Broj novoregistrovanih ovisnika tokom 2015. godine iznosio je 102 pacijenata.

Tabela broj 6. Broj novoregistrovanih ovisnika po dijagnozi

Dijagnoza	F 10	F 11	F 12	F 13	F 14	F 15	F 19	Ukupno
Broj reg. ovisnika	41	46	3	5	0	2	5	102

U ambulanti je tokom 2015. godine pregledano **531** pacijenata (33 pacijenta više u odnosu na prošlu godinu). Supstitucionom terapijom liječeno je **404** pacijenata (76 pacijenta više u odnosu na prošlu godinu).

U terenskim ambulantom kontinuirano se zbrinjava oko 160 pacijenta. Trenutno na supstituciji u terenskim ambulantom je 96 pacijenta, odnosno 31 % od ukupnog broja pacijenata na supstituciji od kojih **20** pacijenata u KPZ Zenica i Busovača.

Vankantonalni pacijenti: Iz drugih kantona tokom 2015 godine bilo je **38** pacijenta, ukupno izvan kantona do sada je bilo 166 pacijenta većinom iz Srednjobosanskog kantona. Na supstituciji iz drugih kantona trenutno ima 51 pacijenta.

Pošto Srednjobosanski kanton nema sistemsko rješenje za liječenje ovisnosti neki pacijenti su se oslonili na naše resurse. Iz Viteza, Bugojna, Gornjeg Vakufa i Travnika kontinuirano dolaze na ambulantni tretman, dobijaju lijek u Zavodu i nose povlasticu za 6 dana. U Bugojnu postoji ambulanta za ovisnosti pri Centru za mentalno zdravlje, međutim neki pacijenti i dalje dolaze kod nas na kontrolu.

Nekoliko pacijenata iz Tuzle i Klokotnice (Tuzlanski kanton) su na metadonskom programu kod nas.

Pacijenti u zatvoru: prije tri godine otvorili smo ambulante u KPZ Zenice i KPZ Busovača. U KPZ Zenice imamo trenutno 20 pacijenata a u KPZ Busovača 4 pacijenta. Obavljamo kontrole u zatvoru jednom mjesečno, ekipa (ljekar i 2 tehničara) iz Zavoda odlazi na teren. Po potrebi, nove pacijente dovozi osoblje KPZ u našu Ambulantu.

Struktura pacijenata po uzrastu: najstariji ima 57 godine, najmlađi 22, prosjek godina je 37.

Struktura pacijenata po spolu: na metadonu je 232 muškaraca i 15 žena, na Suboxonu je 61 muškarca i 4 žene.

III 1.4. Testiranje na psihoaktivne supstance

III.1.4.1.Opšti podaci

Testiranje je obavezni dio našeg supstitucionog programa i pacijenti se ne uključuju u terapiju bez laboratorijske potvrde prisustva psihoaktivnih supstanci u organizmu.

Rutinska šema podrazumijeva test na 12 psihoaktivnih supstanci u prvom pregledu i nakon detoksifikacije a skoro u svakom susretu test na opijate. Uobičajeno se pacijenti testiraju dva do četiri puta mjesečno. S obzirom da su, pored heroína, najraširenije droge THC, BZD, tramadol i amfetamini na teritoriji BiH često testiramo pacijenta na te supstance.

III.1.4.1.2.Broj testiranja i testova tokom 2014. godine

U 2015. godine ukupan broj testiranih pacijenata je iznosio 6134, a ukupan broj parametara na koje su testirani je 12031! To znači, da je prosječno mjesečno obavljeno 511 testiranja. Tokom 2014. godine bilo je 509 testiranja mjesečno, to jeste ista cifra kao u 2014 godine iako u 2015 godine bilo je 40 pacijenata više na supstituciji što znači da i dalje provodimo mjere štednje zbog ekonomske situacije. Stabilni pacijenti koji su preko 10 godina na metadonskoj terapiji testirani su jednom u 1 do 3 mjeseca.

Tabela broj . Broj urađenih testova i pozitivnost na psihoaktivne supstance u 2015. godini.													
% poz	13,0	28,6	0	1,2	12,5	23,4	65,8	3,1	0	0	44,4	6,6	13,8
	OPI	THC	MDMA	COC	AMF	MTD	BZD	MET	TCA	BAR	BUP	TRA	ALK
Poz	708	175	0	2	179	52	345	5	2	7	334	134	59
Neg	4737	436	126	160	1244	170	179	154	24	139	418	1870	366
Ukupno	5445	611	126	162	1423	222	524	159	26	146	752	2004	425
Ukupan broj testiranih 6134				Ukupan broj testova 12025									

Pozitivnost na opijate: Jedan od indikatora rada sa heroinskim ovisnicima jest procenat pozitivnih testova na opijate. Ove godine je ukupni procenat pozitivnosti na opijate 13% što je nešto veći u odnosu na 2014. god. (U 2014. g. pozitivnost na opijate bila je 10%). Zato je procenat pozitivnost na tramadolu daleko manja u odnosu na prošlu godinu. Za 2014. godinu je 13 %, dok je u 2015. godine bilo 7%. Takođe, došlo je do značajnog pada pozitivnosti na THC od 40% tokom 2014. godine do 29% tokom 2015. ali je zato je došlo do porasta konzumacije BZD (u 2014. godine 56% dok u 2015 godine 66%). Takođe je došlo do značajnog pada konzumacije amfetamina od 19% na 13%.

III 1.5. Decentralizacija i terenski rad

Podjela metadona obavlja se u devet ambulanti i samo izuzetno na Detoksu pa imamo praktično 10 punktova. Metadonske ambulante rade u Zenici, Visokom, Brezi, Kaknju, Varešu, Doboj-Jugu, Tešnju i Maglaju. Ambulanta u Zavidovićima počinje sa radom 2 pacijenta na supstitucionom tretmanu. Takođe imamo dvije ambulante u KPZ Zenice i Busovača gdje se dijeli supstitucione terapije i vrši se mjesečni kontrolni pregledi.

Sa ovakvim radom na terenu mi smo jedina ustanova u BiH koja je načinila decentralizaciju u distribuciji supstitucione terapije, jedina ustanova koja omogućava pacijentu da u svojoj općini ima medicinsku uslugu ove vrste.

U tu svrhu obavlja se ogroman terenski rad. Svakog utorka jedna ekipa sa ljekarom neuropsihijatom i dva medicinska tehničara ide službenim autom u tri grada Kantona. Četvrtkom ili nekad drugim danom, kada se ocijeni za potrebno, odlazi druga ekipa sa psihologom, socijalnim radnikom i glavnim medicinskim tehničarom.

Treća ekipa redovno ide u škole i na neka okupljanja izviđača i sportista baveći se prevencijom bolesti ovisnosti.

III 1.6. Supstituciona terapija

III 1.6.1. Metadonska terapija

Srednja doza metadona bila je 66,57 mg /dan, a srednja doza Suboxona 6,25 mg/dan.

Usluge davanja metadona

U toku 2015. godine je na 11 punktova pojedinačno izdato **79482** doza lijeka rastvorenog u soku! Od toga dato je **45029** doza u Zenici (Ambulanta), na Detoxu **2139**, a ostalo na terenu. Oko **4200** doza više je izdato u 2014 godine u odnosu na 2013 godinu, a 11408 doza više je izdato u 2015 godini u odnosu na 2014 godinu. Ne treba zaboraviti da je svaka ova usluga podrazumijeva kontakt sa pacijentom i niz radnji u vezi sa pripremom, izdavanjem i obradom podataka.

Potrošnja metadona

Za 2015. godinu smo izdali **536978,5** mililitara solucije metadona (**536,978** litara!). To jeste za 1178380 mililitara više u odnosu na prošlu godinu. Treba spomenuti da je izdato u 2014 godini 34607,98 mililitara više u odnosu na 2013 godinu.

Tabela broj 8. Potrošnja metadona u mililitrima po gradovima i mjesecima u 2015. godini

Grad	Zenica	Detox	Vareš	Visoko	Breza	Kakanj	Doboj-Jug	Tešanj	Maglaj	KPZ Zenica	KPZ Busovača	UKUPNO
Januar	21767	1140,5	0	4616,5	828,5	1420	1417	2324	98	3032	533,5	37177
Februar	21737	1161	0	4980	876,5	1456,5	1224	2544	94,5	2630,5	471	37175
Mart	25675	1233,5	0	5169,5	1051,5	1613	1732	2734	79	2760,5	511,5	42559,5
April	25580	1006,5	0	5816,5	1129	1699,5	1668,5	3063,5	77,5	2663,5	479	43183,5
Maj	25718,5	765,5	0	5348	1136	1233	1784	2843	85	2976,5	552,5	42442
Juni	27676	842,5	0	5899	1342	1462	1792	3271	143,5	3134	567	46129
Juli	29218	1121	120,5	5849	1281,5	1502,5	1672	3272	184,5	3179,5	624,5	48025
Av gust	29161,5	798,5	231,5	5584	1429	1426,5	1590	2913,5	161	2745,5	760,5	46801,5
Septembar	28297,5	1019,5	274	5599	1551,5	1485,5	1812	2783	180,5	2869	993,5	46865
Oktobar	28775,5	1240	229,5	5859	1569,5	1464	1616	2939,5	147	3114	1179	48133
Novembar	29201,5	826	238	5775,5	1520,5	1568,5	1422	3255	130	3364	697	47998
Decembar	29737,5	1077,5	323	6277,5	1676,5	1810	1566	3932,5	142,5	3280,5	666,5	50490
UKUPNO	322545	12232	1416,5	66773,5	15392	18141	19295,5	35875	1523	35749,5	8035,5	536978,5

Tabela broj 9. Broj usluga na metadonskoj terapiji po punktovima u 2015. godini

Grad	Zenica	Detox	Vareš	Visoko	Breza	Kakanj	Doboj-Jug	Tešanj	Maglaj	KPZ Zenica	KPZ Busovača	UKUPNO
Januar	3591	184	0	576	262	302	235	383	31	539	93	6196
Februar	3289	180	0	576	263	285	185	364	28	455	84	5709
Mart	3777	202	0	578	272	351	248	419	31	467	81	6426
April	3550	180	0	605	274	321	271	422	31	453	60	6167
Maj	3837	165	0	633	281	300	258	452	37	495	62	6520
Juni	3725	153	0	624	300	338	240	461	57	550	60	6508
Juli	3811	196	69	674	294	344	223	457	57	592	67	6784
Avgust	4004	131	85	651	326	341	231	452	57	515	101	6894
Septembar	3798	200	86	659	332	349	262	465	56	508	172	6887
Oktobar	3911	214	79	707	360	341	227	522	52	567	179	7159
Novembar	3826	156	62	682	360	345	217	551	52	596	92	6939
Decembar	3910	178	84	724	368	372	196	724	47	599	91	7293
UKUPNO	45029	2139	465	7689	3692	3989	2793	5672	536	6336	1142	79482

Ukupno smo izdali **79482**doza metadona!

III1.6.2. Terapija Suboxonom

Supstituciju Suboxonom uveli smo od avgusta 2010. godine. Ovaj lijek u 2013. i 2014. godini dobili smo kao donaciju od strana UNDP. Tokom 2011. godine i 2012. godine pacijente smo uključili na suboxonsku terapiju isključivo preko detoksa. Od 2013. godine primijenili smo i novu praksu za pacijente koji su ispunjavali kriterijume za Suboxon i iste smo uključili u ambulantnom tretmanu.

Terapiju Suboxonom na početku odnosno, prvih 2-4 sedmice pacijenti dobijaju supervizirano u ustanovi, nakon stanje stabilizacije pacijenti dobijaju terapiju u Zavodu za 7 dana nakon testiranja. Ukoliko je pacijent je pozitivan na opijate vraća se na supervizirano davanje lijeka u Zavodu.

Iskustvo sa ovim lijekom je pokazalo da nema prednosti nad metadonom i svaki lijek ima svoju indikaciju.

Tabela broj 10. Utrošak Suboxona po mjesecima i punktovima tokom 2015. godine u mg.

Grad	Zenica	Detox	KPZ ZT Zenica	KPZ Busovača	UKUPNO
Januar	10033	34	0	0	10067
Februar	9875	0	0	0	9875
Mart	10681	24	0	0	10705
April	10585	145,5	0	0	10730,5
Maj	10075	16	0	0	10091
Juni	12020	82	0	0	12102
Juli	11922	0	0	0	11922
Avgust	11304	88	0	0	11392
Septembar	12643	260	0	0	12903
Oktoibar	11488	122	0	0	11610
Novembar	11190	100	0	144	11434
Decembar	12900	59	120	116	13195
Ukupno	134716	930,5	120	260	136026,5

Tabela broj 11. Godišnji izvještaj o broju usluga na suboxonskoj terapiji za 2015

Grad	Zenica	Detox	KPZ ZT Zenica	KPZ Busovača	UKUPNO
Januar	1762	5	0	0	1767
Februar	1570	0	0	0	1570
Mart	1616	4	0	0	1620
April	1614	33	0	0	1647
Maj	1746	2	0	0	1748
Juni	1817	0	0	0	1817
Juli	1866	0	0	0	1866
Avgust	1824	11	0	0	1835
Septembar	1744	33	0	0	1777
Oktoibar	1881	26	0	0	1907
Novembar	1834	27	0	21	1882
Decembar	1920	9	9	31	1969
Ukupno	21194	150	9	52	21405

Ukupno smo izdali 21405doza Suboxona, skoro 761 doza više u odnosu na 2014. godinu!

III 1.7. Testiranje na markere hepatita B, C i HIV-a

Novi pacijenti koji su tek uključeni u tretman, pacijenti koji su u programu i nestabilni i nisu testirani duže od godinu dana obavezno se testiraju. Od ukupnog broja pacijenata koji su prijavljeni u zadnjih 10 godina (1024 pacijenta) testirano je 469 pacijenta (47 %). Od ukupnog broja testiranih, 149 (32 %) je pozitivno na hepatitis C i 9 pacijenta (2,3 %) su pozitivni na hepatitis B.

Pacijenti koji su pozitivni na hepatitis C se upućuju na Infektivni odjel u Kantonalnu bolnicu nakon stabilizacije na liječenju od godinu dana. Terapiju interferonom i ribavirinom provodi osoblje Infektivnog odjela.

Liječenje interferonom je uspješno, u više od 80% slučajeva pacijenti se izliječe od hepatitisa C.

III 1.8. Rad psihologa u Ambulanti

Kontinuirani rad psihologa predstavlja potporu pacijentima u stabilizaciji stanja i rješavanju kriza. Mnogi naučni radovi dokazuju da je uspješnost supstitucionog programa bolja ako se uz ordiniranje zamjenske terapije pruža i psihoterapijska i psihosocijalna podrška. Psiholozi koji rade u Zavodu redovno učestvuju u aktivnostima Savjetovališta što podrazumijeva i održavanje predhospitalne, posthospitalne, grupe sa roditeljima, grupe apstinencija itd... Nezaobilazan je i terenski rad psihologa i učešće u edukaciji edukatora (kontinuirana predavanja nastavnicima i učenicima). U 2015. godini je obavljeno 1840 usluga psihologa u ambulanti.

III 1.9. Rad socijalnog radnika u sklopu Ambulante

Opisan je u posebnom izvještaju Odjeljenja za rehabilitaciju i resocijalizaciju. Socijalni radnici su za period 2015. godine pružili 1501 uslugu pacijentima.

III 1.10. Saradnja sa drugim odjeljenjima Zavoda.

Osim osnovnog rada sa ovisnicima uposlenici Ambulante obavljaju i poslove u prevenciji ovisnosti i rehabilitaciji ovisnika.

III 2. Odjeljenje za stacionarni tretman – Detoks

Rad odjeljenja detoxa u prva četiri mjeseca 2015.godine(do 12.05.)odvijao se u izuzetno teškim uvjetima zbog izvođenja građevinskih radova na proširenju kapaciteta odjeljenja.Usprkos tome radni proces se redovito odvijao i rad nije prekinut niti jedan jedini dan.Također zalaganjem svih uposlenika kvaliteta rada održana je dostignutom nivou u svim segmentima rada.U posmatranom periodu kvantitativno i kvalitativno je povećan dostignuti nivo pružanja usluga na odjeljenju detoksa uz povećanje ukupnog broja tretiranih pacijenata kao i broja pacijenata koji boluju od neopijatnih ovisnosti te ovisnosti o alkoholu

III.2.1. Broj i strukturapacijenata

Tabelabroj 12. Komparacijabrojapacijenata 2008-2015. godine								
Godina	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Broj	35	72	65	66	72	83	95	113

Tabela broj 13. Odnos kantonalni/vankantonalni pacijenti 2009/2015							
Godina	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PacijentiZe-Do Kanton	67 (93,05%)	55 (84,61%)	50 (75,75%)	48 (66,66%)	60 (72,28%)	74 (77,89%)	72(63,71%)
Vankantonalnipacijenti	5 (6,95%)	10(15,3%)	16 (24,25%)	22 (31,42%)	21 (25,30%)	19 (20%)	33(29,20%)
Sudskipacijenti	0	0	0	2 (2,77%)	2(2,40%)	2 (2,10%)	4 (3,53%)
Samofinancirajućipacije nti	0	0	0	0	0	0	4 (3,53%)
Ukupno	72(100%)	65(100%)	66(100%)	72(100%)	83(100%)	95(100%)	113(100%)

Povećanimiskorištavanjemraspoloživihposteljnihkapacitetazabilježenjeizrazitiporastbrojatretiranihpacijenatana 113

štojenajvećibrojtretiranihpacijenataujednogodini odpočetkaradadetoksodjeljenja.

Istovremenojeusprkosnepovoljnomanjšanjuuozdravstvenimfondovimazadržantrendrelativnovelikogbrojatretiranih vankantonalnihpacijenatakojijepribližnonanivouranijihgodina.Poboljšanom komunikacijom sa nadležnim sudskim instancama došlo je i do povećanja broja tretiranih sudskih pacijenata.Kvaliteta rada na odjeljenju detoxa je prepoznata i u širim okvirima pa su po prvi put na odjeljenju tretirana 4 samofinancirajuća pacijenta od kojih su 2 bila iz EU(Republika Austrija)te 1 iz Republike Srpske.

Tabela broj 14. Struktura pacijenata po općinama 2014/2015

Općina/Godina	2014	2015
Zenica	46 (48,42%)	50(44,24%)
Tešanj	11 (11,57%)	5(4,42%)
Vareš	0	1(0,88%)
Bugojno	6 (6,31%)	11(9,73%)
Visoko	7 (7,36%)	8(7,07%)
Kakanj	5 (5,26%)	5(4,42%)
Breza	2 (2,10%)	0
Maglaj	3 (3,15%)	2(1,76%)
GornjiVakuf/Uskoplje	1 (1,05%)	0
Vitez	4 (4,21%)	3(2,65%)
BosanskaKrupa	0	1(0,88%)
Cazin	0	1(0,88%)
Travnik	3 (3,15%)	5(4,42%)
Doboj Jug	1 (1,05%)	0
DonjiVakuf	0	1(0,88%)
Zavidovići	1 (1,05%)	1(0,88%)
Jajce	0	1(0,88%)
Lukavac	0	1(0,88%)
Odžak	2 (2,10%)	2(1,76%)
Kiseljak	2 (2,10%)	1(0,88%)
Busovača	1 (1,05%)	2(1,76%)
Goražde	0	3(2,65%)
Doboj Jug	0	1(0,88%)
BosanskaGradiška RS	0	1(0,88%)
Novi Travnik	0	3(2,65%)
Žepče	0	2(1,76%)
Linz, Austria	0	2(1,76%)
UKUPNO	95 (100%)	113(100%)

Tabela broj 15. Struktura vankantonalnih i samofinancirajućih pacijenata 2014/2015

Godina	2014	2015
Srednjobosanskikanton	17 (89,47%)	26(72,9%)
Posavskikanton	2 (10,52%)	2(5,4%)
Unsko-Sanskikanton	0	2(5,4%)
Tuzlanskikanton	0	1(2,7%)
Bosansko-PodrinjskiKanton	0	3(8,1%)
RepublikaSrpska	0	1(2,7%)
Inostranstvo(Austrija)	0	2(5,4%)
Ukupno	19 (100,00%)	37(100%)

Usprkos lošem stanju u budžetima zdravstvenog osiguranja došlo je do izrazitog porasta broja tretiranih vankantonalnih pacijenata. Već tradicionalno najveći broj tretiranih vankantonalnih pacijenata je došao iz geografski bliskog Srednj

obosanskog Kantona autoku 2015 godinesu poprviputna Detoxutretiranipacijenti iz Bosansko-
Podrinjskog Kantona, Republike Srpske i inozemstva (Austrija)

Tabela broj 16. Struktura pacijenata po spolu 2014/2015		
Godina	2014	2015
Muški	85 (89,48%)	105 (92,92%)
Ženski	10 (10,52%)	8 (7,08%)

Održana je korelacija između procenta stacionarno tretiranih ovisnika te procenta ovisnika koje se tretiraju ambulantno i koji varira između 5-10% ukupnog broja pacijenata.

Tabela broj 17. Prosječna starost pacijenata na dan prijema 2014/2015		
Godina	2014	2015
Prosječna starost	36,52 godine	37,54 godine

U 2014. godinu došlo održava se trend nešto višeg prosječnog starosti pacijenata na dan prijema što se objašnjava relativno većim brojem recidivista koji su primljeni na tretman kao i izrazito povećanje broja tretiranih alkoholičara.

Tabela broj 18. Krvlju prenosi i infekcije kod pacijenata 2014/2015		
Godina	2014	2015
HCV pozitivni	21 (31,34%)	30 (26,54%)
HBV pozitivni	0	0
HIV pozitivni	0	0

U 2015. godinu broj inficiranih pacijenata ostao na približno istom nivou kao i prethodne godine što je ubjedljivo najniža stopa infekcije u bliskom i daljem geografskom okruženju. Veoma je ohrabrujuća epi-
demiološki stanovišta da i dalje nemamo hepatitis B pozitivnih te ovisnika zaraženih virusom HIV-a.

Tabela broj 19. Broj intravenskih ovisnika 2014/2015		
Godina	2014	2015
Broj intravenskih ovisnika	56 (58,94%)	53 (46,90%)

Zabilježen je blagi pad broja tretiranih intravenskih ovisnika koji slijedi identičan trend u ambulantnoj i kliničkoj djelatnosti.

Tabela broj 20. Trajanje hospitalizacije 2014/2015		
Godina	2014	2015
Minimalno bolničkih dana	1	1
Maksimalno bolničkih dana	47	47
Prosječno bolničkih dana	22,01	21,21

Usprkos povećanja broja ovisnika sa dvojnomprihvatom dijagnoze te alkoholičara sa oštećenjem jetre, općinskoj zdravstvenoj ustanovi se poboljšanje kvalitete tretmana i jednog od boljih rezultata u liječenju.

Povećanje efikasnosti provođenja dijagnostičkih terapijskih procedura vrijeme boravka na odjele ljenjuje čak i blago skraćeno.

Tabela broj 21. Doza metadona na prijemu 2014/2015		
Godina	2014	2015
Min doza MTD na prijemu	5mg	10mg
Max.doza MTD na prijemu	235mg	155mg
Prosječno MTD na prijemu	58,63mg	61,47mg

Nastavljen je trend daljeg porasta prosječne doze supstitucioneterapijenaprijemu što je odraz poboljšanja kvalitete rada na odjeljenju kao i preuzimanja tretmana pacijenata iz drugih metadonskih centara.

Tabela broj 22. Broj pacijenata uključenih u suboxonsku terapiju		
Godina	2014	2015
Uključenina Suboxone	4	3

Došlo je do blagog pada broja pacijenata uključenih u tretman suboxonom što je reperi kusija poboljšanja kvalitete rada u ambulantnoj polikliničkoj djelatnosti Zavoda gdje se transference suboxone provode kao rutinska procedura.

Tabela broj 23. Broj pacijenata uključenih u terapiju disulfiramom		
Godina	2014	2015
Uključenina Disulfiram	4	3
Uključenina Disulfiram Depopreparat	1	0

Identična je situacija sa averzivnom terapijom disulfiramom koja se rutinski provodi u ambulantnoj polikliničkoj djelatnosti i pazez bogtoga došlog pada u broju tretiranih stacionarnih pacijenata. I dalje smo jedina zdravstvena ustanova u BiH koja sada primjenjuje ovu vrstu terapije.

Tabela broj 24. Prosječno trajanje detoksifikacije		
Godina	2014	2015
Trajanje detoksifikacije/dana	18,75	19,92

Prosječno trajanje detoksifikacionog procesa tokom 2015. godine blago je produženo iako je veći broj pacijenata ima komplikiranu kliničku sliku u ovisnosti i ličnoj psihiatrijskoj dijagnozi. To se objašnjava poboljšanjem kvalitete i intenziteta terapijskog rada te ubrzanom selekcijom i provođenjem standardiziranih dijagnostičkih procedura.

Tabela broj 25. Medicinske procedure na odjeljenju

Godina	2014	2014	2015	2015
Općemediciskipregledi	Prvi	Kontrolni	Prvi	Kontrolni
	95	475	113	565
Psihijatrijskipregledi	Prvi	Kontrolni	113	565
	95	475	113	565
Neurološkkipregledi	Prvi	Kontrolni	113	565
	95	475	113	565
Ukupno pregleda	285	1425	565	2825

Tabelabroj 26. UtrošenitestovinaDetoksu 2015 god.			
Mjesec	Utrošeno	Pozitivnih	Testiranihosoba
Januar	171	24	15
Februar	264	21	24
Mart	249	33	21
April	197	19	17
Maj	210	20	18
Juni	210	36	18
Juli	249	30	21
August	184	12	16
Septembar	303	38	27
Oktobar	313	29	28
Novembar	197	22	18
Decembar	132	20	12
Ukupno	2679	304(11,34%)	245

Tabela broj 27. Socio- i psihodijagnostika na prijemu 2014/2015		
Godina	2014	2015
Psihodijagnostičkatestiranjaukupno	190	226
MMPI	95	113
PIE	95	113
Sociodijagnostičkatestiranjaukupno	190	226
Socijalnaanamneza	95	113
Pompidou upitnik	95	226
Ukupno	380	452

Tabelabroj 28. PsihoterapijskeuslugenaDetoksu 2015 god.	
Godina	2015
Sastanakterapijskezajednice	91

Klinički intervju	102
Jutarnji report	198
Grupna psihoterapija	107
Procjena intelektualnih sposobnosti	42
Eksploracija ličnosti-procjena strukture ličnosti	100
Ispitivanje pojedinih psihičkih funkcija	56
Psihološko savjetovanje porodice	74
Davanje psihološke analize i nalaza	100
Psihološko savjetovanje i individualna psihoterapija	231
Praćenje psihoterapijskog efekta	17
Ukupno	1118

Tabela broj 29. Socioterapijske usluge na Detoksu 2015. god.

Godina	2015
Socioterapija individualna	504
Socioterapija grupna	67
Edukativna grupa	76
Sociopedagoška grupa	67
Ukupno	714

Tabela broj 30. Struktura grupne terapije 2015. god.

Terapija	Broj usluga
Duhovna terapija	134
Terapija učenja po modelu	220
Edukativne grupe med. tehničara	187
Suportivne grupe med. tehničara	278
Posjete iz terapijskih zajednica	62
Muzikoterapija	124
Radna terapija	104
Art terapija	98
Ostali vidovi okupacione terapije	114
Ukupno	1331

Tabela broj 31. Vidovi okupacione terapije na Detoksu 2015. god.

Godina	2015
Muzikoterapija	124
Radna terapija	104
Art terapija	98
Ostali vidovi okupacione terapije	114
Ukupno	440

Tabela broj 32. Struktura patologije na Detoksu 2015		
Godina	2014	2015
Ovisnost o opijatima F11.2	68 (71,57%)	58(51,32%)
Ovisnost o sedativima F13.2	2 (2,10%)	4(3,53%)
Ovisnost o analgeticima F19.2	8 (8,42%)	5(4,42%)
Alkoholizam F10.2	16 (16,84%)	38(33,62%)
Ovisnost o kanabinoidima F12.2	1 (1,05%)	2(1,76%)
Ovisnost o stimulansima F15.2	0	6(5,30%)
Ukupno	95 (100,00%)	113 (100%)

Nastavljen je trend daljega smanjivanja broja tretiranih ovisnika o opijatima u korist povećanog broja tretiranih ovisnika o alkoholu te z.v. novim psihoaktivnim supstancama što prati tendenciju ambulantnog polikliničkog dijela ustanove te promjene adiktološke patologije u bližem i daljem socijalnom okruženju.

Tabela broj 33. Broj bo dana		
Godina	2014	2015
Ukupno	2148	2414

Tabela broj 34. Broj bolničkih dana 2008 - 2015							
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1061	1720	1610	1564	1781	2110	2148	2414

Kako je ranije pomenuto do polovine maja rad se odvijao u izuzetno nepovoljnim uvjetima i sa smanjenim kapacitetom zbog odvijanja građevinskih radova. Nakon otvaranja aneksa došlo je do povećanja intenziteta i efikasnosti rada te je shodno tome ostvaren i do sada rekordan broj bo dana.

Tabela broj 35. Iskorištenost posteljnog fonda 2008 – 2015								
Godina	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Broj	77%	79%	74%	74%	83%	96%	98%	88%

Uprkos povećanom kapacitetu odjeljenja za 40% te relativno konzervativnim indikacijama za prijem ostvarena je iskorištenost posteljnog fonda od približnom 90% sa daljom tendencijom rasta naročito u posljednja 4 mjeseca 2015 godine kada je iskorištenost kapaciteta dosegala i 100%.

Tabela broj 36. Otpustisa Detoksaprema načinu odlaska 2014/2015. god.		
Godina	2014	2015
Regularan otpust	78 (82,10%)	93 (82,30%)
Samovoljni prekid tretmana	13 (13,68%)	20 (17,70%)
Prekid tretmana zbog kršenja terapijskog ugovora	4 (4,27%)	0

U 2015. godini je postignut približno isti procenat uspješnosti na odjeljenju detoksa što se objektivno nije očekivalo obzirom da se tretira oveć broj pacijenata sa dvojnompshijatrijskom dijagnozom i kompleksnom patologijom kao i oveć broj pacijenata koji su tretirani zbog alkohлизма. Struktura psihijatrijskog komrbiditeta ukazuju na porast ukupnog broja tretiranih pacijenata sa dvojnompshijatrijskom dijagnozom stime da autompredominiraju poremećajilčnosti F60-F69 iako jesuveć broj pacijenata sa poremećajima afekta (F30-39) stresom izazvanih poremećaja (F40-49) uključujući i PTSD te psihotičnih poremećaja (F20-29).

III. 2.2. Zaključak

Analizom podataka može se zaključiti da se izvršene sve planirane aktivnosti idaje održan relativno visok inivopružanja zdravstvenih usluga na odjeljenju detoksa usprkos otežanim uslovima rada u prvih 5 mjeseci 2015. godine. Došlo je do izrazitog porasta kvantiteta i kvaliteta pruženih zdravstvenih usluga. Glavni limitirajući faktor za dalji razvoj ustanove predstavlja nedostatak prostora za adekvatno provođenje terapijskih procedura koji je ostao identičan onome prije dogradnje aneksa detoxa. Obzirom da se očekuje dalji porast broja pacijenata kao i kvalitativni i kvantitativni iskoraci u terapijskom procesu trebalo bi razmišljati o daljem povećanju kapaciteta odjeljenja kojeg će uporedo pratiti i adekvatno proširenje i opremanje prostorija za rad medicinskog osoblja i rad zdravstvenih suradnika.

IV ODJELJENJE ZA REHABILITACIJU I RESOCIJALIZACIJU

Tokom 2015. godine, kao i u prethodnim godinama, Odjeljenje za rehabilitaciju i resocijalizaciju nastojalo je zadržati dostignuti nivo pruženih usluga a poseban fokus rada bio je usmjeren na unaprijeđenje vankantonalne saradnje u cilju prihvata većeg broja pacijenata iz drugih kantona. Isto je rezultiralo većim brojem pacijenta na liječenju iz drugih kantona u odnosu na prethodne godine kako na Detoks odjeljenju tako i ambulanti Zavoda.

Odjeljenje je nastojalo u saradnji sa centrima za socijalni rad i nadležnim općinskim službama koordinirati u rješavanju niza socijalnih problema kojima su izloženi klijenti Zavoda.

Odjeljenje za rehabilitaciju i resocijalizaciju nastavilo je popunjavanje Pompidu i TDI obrazaca. Saradnja sa terapijskih zajednicama je kontinuirana.

Odjeljenje za rehabilitaciju i resocijalizaciju usluge prema klijentu/pacijentu pružalo je kroz nekoliko segmenta unutar Zavoda i to:

- IV.1. Usluge u ambulantnom tretmanu;
- IV.2. Usluge u stacionarnom tretmanu;
- IV.3. Usluge u lokalnoj zajednici

Usluge u ambulantnom tretmanu

Tabela broj 37. Pregled pruženih usluga u ambulantnom tretmanu 2014/2015. godini		
Vrsta usluge	2014	2015
Individualni socioterapijski rad sa klijentom	1130	1128
Grupni socioterapijski rad sa klijentima (teren)	52	52
Grupni socioterapijski rad sa saradnicima	52	52
Grupe duhovne terapije i terapije po modelu	197	197
Pompidu upitnik	160	392
TDI upitnik	268	320
Ukupno usluga u ambulanti	1859	2141

Usluge u stacionarnom tretmanu

Tabela broj 38. Pregled pruženih usluga u stacionarnom tretmanu u 2014/2015. godini		
Vrsta usluge	2014	2015
Individualni socioterapijski tretman	400	430
Grupna socioterapija	41	52
Održane grupe od strane predstavnika komuna	27	27
Ukupno usluga u stacionarnom tretmanu	468	509

Usluge u lokalnoj zajednici

Tabela broj 39. Usluge u lokalnoj zajednici u 2013/2014. godini		
Vrsta usluge	2014	2015
Ostvarena materijalna pomoć od strane Ze-do kantona – smještaj u komune	15	4
Ostvarena materijalna pomoć od strane Općine Zenica	5	-
Ostvarena materijalna pomoć od strane CSR Zenica	10	-
Ostvarena materijalna pomoć od strane CSR Visoko	1	-
Ostvarivanje prava na korištenje zdravstvene zaštite klijenata	25	14
Posredovanje u postupku starateljstva	1	-
Ostala upravno pravna akta (sud, tužilaštvo, centri za soc rad i sl.)	95	128
Ukupno usluga u lokalnoj zajednici	152	146

Osim navedenih kvantitativnih usluga postoji kontinuirana saradnja sa drugim javnim i nevladinim ustanovama u Zeničko-dobojskom kantonu i drugim kantonima (centrima za socijalni rad, centrima za mentalno zdravlje, bolnicama, zavodima za zapošljavanje, udruženjima građana i dr.).

Usluge smještaja u terapijske zajednice

Na osnovu potpisanog Ugovora Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona i četiri terapijske zajednice (PROI kod Kaknja, koja je polovinom 2013. godine prestala sa radom, a nastavila je saradom pod imenom Fenix sa novom upravom; CROPS Smoluća kod Tuzle, Marijanovac kod Banja Luke i Izvor Plehan kod Dervente). Zavoda za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona, inicirao je ovakvo rješenje i predstavlja pozitivan primjer daljeg tretmana.

Zavod je u dosadašnjem periodu realizovao sljedeće aktivnosti:

- realizacija Ugovora o smještaju klijenata u terapijske zajednice počela je sa implementacijom od 01.05.2010. godine, pridržavajući se Člana 55. stav 2. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom te dostavljene Instrukcije nadležnog Ministarstva;
- od osnivanja Zavoda do decembra 2015. godine ukupno je smješteno 95 pacijenta u terapijske zajednice, od čega 2015. godine smješteno je 16 pacijenata.
- Trenutno su četiri pacijenta na tretmanu u komuni dok su ostali uglavnom samovoljno napustili tretman. Ovakav podatak nije iznenađujući i u skladu je sa svjetskim iskustvima, s obzirom da se radi o recidivirajućoj bolesti.

Tabela broj 40. Broj upućenih pacijenata u terapijske zajednice								
Godina	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ukupno
Broj	11	15	10	17	11	15	16	95

Tabela broj 41. Smještaj pacijenata po terapijskim zajednicama 2009/2015					
Terapijska zajednica	PROI Kakanj	Marjanovac	CROPS Smoluća	IZVOR Plehan	Ukupno
Broj	26	24	36	9	95

Od ukupnog broja smještenih pacijenata četrdesetisedam finansirani su od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZE-DO kantona.

Trenutno je u terapijskim zajednicama smješteno pet pacijenata koji se finansiraju od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, na osnovu potpisanog ugovora o smještaju i finansiranju. Zadržan je kontinuitet odlaska pacijenata u terapijske zajednice ali je to interesovanje promjenljivo iz godine u godinu.

Provođenje mjera obaveznog liječenja: Od strane suda u 2014. godini nije bilo izricanja zaštitnih mjera obaveznog liječenja, dok u 2015. godini sud izriče tri zaštitne mjere.

Tabela broj 42. Mjere obaveznog liječenja

Nadležni sud/godina	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ukupno
Općinski Sud Zenica	0	2	8	7	10	0	1	27
Općinski Sud Visoko	0	1	0	1	1	0	0	3
Općinski Sud Maglaj	0	0	0	0	1	0	0	1
Općinski Sud Zavidovići	0	0	0	0	1	0	1	1
Općinski Sud Bugojno	0	0	0	0	1	0	1	1
Ukupno	0	3	8	8	13	0	3	32

U skladu sa Zakonom o nasilju u porodici i Pravilnikom o provođenju zaštitnih mjera Zavod za bolesti ovisnosti provodi izrečene zaštitne mjere. Zaštitne mjere izriče nadležni sud. Zavod izrečene mjere provodi i postupa u skladu sa zakonskim propisima. Tokom izvještajnog perioda tri pacijenta su na tretmanu, odnosno u procesu provođenja izrečen zaštitne mjere. Odjeljenje za rehabilitaciju i resocijalizaciju ostvarilo je sljedeće ciljeve:

- U odnosu na proteklu godinu zadržan je kvantitet i kvalitet pruženih usluga odjeljenja a uključeni su i novi elementi u rad.
- Saradnja sa terapijskim zajednicama: na proces resocijalizacije u terapijske zajednice Zavod je uputio 16 pacijenata. Saradnja sa terapijskim zajednicama je kontinuirana.
- Koordinacija u ostvarivanju zdravstvenog osiguranja: Na osnovu saradnje Zavoda i Zavoda za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona svim pacijentima Zavoda obezbijeđeno je zdravstveno osiguranje. Aktivnost je kontinuirana
- Klub liječenih alkoholičara osnovan je 2014. godine. Iako postoji realna potreba za djelovanjem Kluba, nažalost nije zaživio u planiranom kapacitetu. Nema svoj prostorije što je značajna preduslov za njegov adekvatan rad. Po potrebi koristi prostorije Zavoda.
- Primjena Zakona o socijalnoj zaštiti: Članom 11. ovisnici su zakonski tretirani kao korisnici socijalne zaštite. Ova zakonska odredba koristi se u ostvarivanju prava pacijenata Zavoda.
- Uposlenici Odjeljenja uključeni su u aktivnosti drugih odjeljenja Zavoda.

V IZVJEŠTAJ O EKONOMSKO FINANSIJSKOM POSLOVANJU ZA 2015. GODINU

Svi finansijski izvještaji Zavoda za bolesti ovisnosti za obračunski period 1.1. do 31.12.2015. godine u potpunosti su urađeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu, Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i tumačenjima Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (IASB).

Zavod za bolesti ovisnosti u 2015. godini ostvario je dobit u poslovanju u iznosu od **43.940KM**.

Ostvareni rezultat pokušat ćemo pojasniti kroz pojedinačne ekonomske parametre i to:

5.1. Ukupni prihod

U 2015. godini ukupan prihod Zavoda za bolesti ovisnosti ostvaren je u iznosu od 1.952.121 KM što je u odnosu na prošlu godinu više za 16%. Ovakav procenat ne treba da nas zavarava ukoliko prihvatimo činjenicu da je rast prihoda od donacija metadona i suboxona bio 22% i da je ista vrijednost (624.531KM) utrošena tokom 2015. godine. Iz ovoga proizilazi da je realni rast prihoda u odnosu na prošlu godinu porastao za 13%.

Posmatrano u strukturi ukupnog prihoda 2013-2015. godina zapažamo da je prihod od strane Budžeta Zeničko-dobojskog kantona imao velike oscilacije.

Napomenimo da je prihod iz Budžeta u 2013. godini iznosio je 170.000KM u slijedećoj 2014. iznosio svega 84.884 KM kada je zabilježen gubitak u poslovanju. U izvještajnoj godini prihod je iznosio 102.000KM što je 60% u odnosu na 2013.godinu, a obzirom da je u 2014. prihod bio zaista minimiziran, procenat rasta 2014-15 uvećan je za samo 20% ili samo 17.116KM!..

Ovakav nepouzdan trend rasta prihoda zasigurno predstavlja osnovnu kočnicu u daljem razvoju ustanove i realizaciji zacrtanih projekata (ciljeva) u unapređenju i promociji zdravlja.

Prihod ostvaren od Zavoda zdravstvenog osiguranja u iznosu od 984.242 KM, predstavlja za sada najvažniji i siguran izvor sredstava i isti je uvećan za 6 procenata u odnosu na prethodne dvije godine.

Treba istaći da je ovaj prihod s obzirom na njegovu sigurnost i da bez većih oscilacija dosta amortizuje nedostatak sredstava koja su dospijevala iz Budžeta ZDK.

Prihod od donacija u vrijednosnom obliku terapije metadonom i suboxonom predstavlja značajnu stavku u strukturi prihoda i rashoda i iznosi 624.531 KM. Metadon i suboxon doniran od strane UNDP-a oprihodovan je u visini stvarnog utroška, odnosno podijeljene terapije tokom 2015.godine. U zalihama, odnosno odloženim prihodima imamo 70.487 KM pomenute terapije. Sa aspekta utroška lijekova koja se propisuju na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja ova stavka, odnosno metadon i suboxon doniran od strane UNDP-a predstavlja značajnu uštedu u potrošnji lijekova.

Ostvareni su i značajni prihodi iz drugih kantona, sudova i kazneno-popravnih zavoda. Po ovome osnovu, ostvaren je prihod u iznosu od 215.107 KM (od čega 12.595 KM

gotovinski). Ovdje treba istaći da je visina ovog prihoda povećana u odnosu na ranije godine zahvaljujući donaciji UNDP-a čime su prostorni i posteljni kapaciteti uvećani za 4 kreveta.

5.2. Ukupni rashodi

Ostvareni ukupni rashodi u obračunskom periodu 01.01.-31.12.2015. godine iznose 1.908.180 KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine više za 9% ili za 161.948 KM. U 2015. godini realan rast troškova poslovanja je za 4% veći u odnosu na 2015. godinu (izuzmemo li pomenute troškove metadona-suboxona donirane od strane UNDP-a).

U strukturi troškova poslovanja bilježimo blago povećanje kod troškova test traka metadonske terapije i utroška metadona, ishrane pacijenata, što je uslovno povezano sa povećanjem kapaciteta, odnosno povećanim brojem liječenih pacijenata.

Udio plaća, poreza i doprinosa na plaće u strukturi ukupnih troškova iznosi 47% a sam rast plaća bio je 1% u i uz činjenicu da je broj uposlenih (31.12.2014.) uvećan za jednog radnika.

Svakako ovdje ne treba izostaviti i činjenicu da je i rast cijena inputa imao uticaja na rast troškova poslovanja što se amortizovano mjerama štednje.

Detaljan uporedni pregled troškova za protekle tri godine dat je u tabelarnom prilogu.

5.3. Dobit

Dobit na kraju 2015. godine iznosio je **43.941 KM**, a predstavlja razliku između ostvarenih prihoda i rashoda u tekućoj godini.

Dobit je prije svega rezultat ostvarenih ušteda na svim segmentima troškova poslovanja, racionalne organizacije rada i angažmana na pružanju usluga drugim Zavodima zdravstvenog osiguranja na području FBiH.

5.4. Stalna sredstva

Nabavna vrijednost stalnih sredstava na dan 31.12.2015. godine iznose 247402 KM a ista su otpisana sa 56% ili sadašnja vrijednost stalnih sredstava iznosi 109463 KM.

U 2015 godini izgrađen je i pušten u funkciju dio Detox-a uz pomoć UNDP-a čime je Zavod dobio 4 dodatna kreveta. Drugih građevinskih objekata u vlasništvu nema.

Amortizacija (kao trošak) u 2015. godini iznosi 14.323 KM.

5.5. Zalihe

Ukupne zalihe na dan 31.12.2015.godine su 7486 KM a odnose se, kako smo već istakli, na zalihe metadona i suboxona doniranog od strane UNDP-a.

VI REZIME

Tokom 2015. godine Zavod je **ispunio svoju misiju i dio vizije ustanove.**

Osnovne karakteristike rada i poslovanja za 2015. godinu su sljedeće:

1. Pozitivnosmo finansijski poslovali.

- a. Zavod je kao i druge zdravstvene ustanove finansirane od strane Zavoda za zdravstveno osiguranje prvi put bodovan prema Standardima i normativima u zdravstvu FBiH (Plava knjiga) što je donijelo nešto više sredstava nego fiksno paušalno finansiranje. Suštinski, ovo je dalo sigurnost u finansiranju i omogućava rast prihoda iz tog izvora.
- b. Tokom 2015. godine došlo je do stabilizacije finansijskih sredstava iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona; transfer za Zavod ponovo je snižen ali je planirani dio ispunjen.
- c. Višestruko je uvećan komercijalni dio koji je Zavod ostvario pružanjem usluga drugim kantonima, sudovima i zatvorima.

2. Zeničko-dobojski kanton je preko Zavoda za zdravstveno osiguranje i budžeta Kantona uložio u 2015. godini oko 1.100.000 KM. Na to je Zavod u vrijednosti donacije (640.000+60.000) i komercijalnom prihodu (215.000) obezbijedio vrijednost od 915.000 KM ili 83% iznosa dobijenog od zajednice. Pojednostavljeno: **Na svakih 100 KM uložених u naš rad mi smo osim pruženih usluga za čitav kanton unijeli 83 KM novog prihoda.** Time smo još jednom pokazali da se Zavod nije oslonio samo na budžetski novac.

3. **Proširili smo prostor** za oko 40 kvadratnih metara i povećali broj postelja na Detoksu za četiri. Sadašnjih deset postelja uz nepromijenjen broj uposlenih donio je i kvalitativnu promjenu u radu. Na Detoksu se liječilo više alkoholičara i pacijenata osuđenih zbog nasilja u porodici.

4. Zavod je i dalje **brend** u struci, prepoznatljiv u regiji po naučnim i praktičnim rješenjima, te širini aktivnosti.

5. Postignut je najveći broj pacijenata na terapiji u Ambulanti, najveći broj pacijenata na Detoksu, najveća vrijednost donacija KM. **(Zavod zbrinjava četvrtinu pacijenata na supstitucionoj terapiji u BiH!)**

6. Ostvaren je **rekordan komercijalni** prihod od 215 000 KM. Višak sredstava nastao na kraju godine usmjeriće se u **kapitalno ulaganje** (kupovina zemljišta) ili u kupovinu auta za terenski rad. Kanton koji je plaćao usluge za liječenje ovisnosti ima svoju ustanovu koja ostvaruje prihod pružanjem usluga!

7. Kao društveno odgovorna ustanova angažovali smo **više pripravnika** volontera što će im pomoći da riješe svoj status.

- 8. Naša vizija:** izgradnja zgrade Detoksa sa povećanim brojem kreveta za ovisnosti (15-20) i sa prostorom za administraciju Zavoda. U prvoj fazi, tokom 2016. godine, kupiti zemljište i napraviti arhitektonski projekat.

Očekujemo i u narednom periodu da se ustanova postupno dalje razvija i da se riješi problem prostora.

S poštovanjem!

Direktor

Doc. dr. sci. med. prim. Jasmin Softić
neuropsihijatar

Zenica, februar 2016. god.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU JZU ZAVODA ZA BOLESTI OVISNOSTI ZA PERIOD I-XII 2015GODINE

R. BR	KONTO	ELEMENTI	PLAN I-XII 2015	IZVRŠENJE I-XII 2013	IZVRŠENJE I-XII 2014	IZVRŠENJE I-XII 2015	INDEX 7:4	INDEX 7:5	INDEX 7:6
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		I PRIHODI							
1	6110	PRIHODI IZ BUDŽETA FONDA ZDRAV.OSIGURANJA	1.024.000	926250	926937	984.242	96	106	106
2	6110	PRIHODI IZ BUDŽETA ZE-DO KANTONA	102.000	170000	84884	102.000	100	60	120
3	6110	PRIHODI OD USLUGA OSTALIM KORISNICIMA-KANTONIMA	150.000	145473	125563	202.512	135	139	161
4	6110	GOTOVINSKI PRIHODI	4.500	3532	3973	12.595	280	357	317
5	6500	PRIHODI DOTACIJA,SUBVENCIJA POTICAJA,REFUNDACIJA I SL.	3.000	0	3083	17.992	600	0	0
6	6520	PRIHOD DONACIJA METADON	515.000	434622	513488	624.531	121	144	122
7	6521	PRIHODI OD ODLOŽENIH DONACIJA, DONACIJA I SL.	12.000	27517	25504	7.641	64	28	30
8	6550	PRIHODI OD PROJEKATA	0	3000	0	0	0	0	0
9	6610	OSTALI NEPOMENUTI PRIHODI, KAMATE	2.000	497	1870	608	30	122	33
I UKUPNI PRIHODI:			1.812.500	1.710.891	1685302	1952121	108	114	116
		II TROŠKOVI							
1	5110	METADONSKA TERAP.-TEST TRAKE	21000	16093	22522	27.536	131	171	122
2	5110	UTROŠAK LIJEKOVA-DETOX	9500	9264	9282	12.581	132	136	136
3	5110	UTROŠ.MEDIC-SANITETSKOG MATERIJALA	4000	3584	4332	5.487	137	153	127
4	5110	UTROŠAK MATERIJALA ZA METADONSKU TERAPIJU	2000	2571	1994	2.069	103	80	104
5	5110	ISHRANA PACIJENATA-DETOX	33000	28705	29145	34.890	106	122	120
6	5110	KANCELARIJSKI MATERIJAL	4000	4196	3506	3.383	85	81	96
7	5110	MATERIJAL ZA ODRŽAVANJE	3300		3255	2.514	76	0	0
8	5110	TROŠKOVI MATERIJ.ZA ČIŠĆENJE I ODRŽ.RAD PROSTORA	6000	6828	5281	5.419	90	79	103
9	5110	UTROŠAK METADONA	515000	434622	513488	624.531	121	144	122
10	5120	TROŠKOVI ELEKTRIČNE ENERGIJE	4000	3312	3354	3.319	83	100	99
11	5120	TROŠKOVI GORIVA I MAZIVA	6000	6225	4546	3.993	67	64	88
12		TROŠKOVI GRIJANJA	4000	0	1801	4.181	0	0	0
13	5130	TROŠKOVI REZERVNIH DIJELOVA	2000	2934	1624	2.307	115	79	142
14	5140	TROŠKOVI SITNOG INVENTARA	2500	1741	764	6.116	245	351	801
15	5200	NETO PLAĆE	542000	525677	523009	531.156	98	101	102
16	5200	POREZI I DOPRINOSI NA PLAĆE	385000	374201	369860	373.086	97	100	101

R.BR		ELEMENTI	PLAN I-XII 2015	IZVRŠENJE I-XII 2013	IZVRŠENJE I-XII 2014	IZVRŠENJE I-XII 2015	INDEX 7:4	INDEX 7:5	INDEX 7:6
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
17	5230	DNEVNICE NA SL.PUTU	2000	848	1264	2.187	109	258	173
18	5230	TROŠKOVI PREVOZA NA SL.PUTU	800	0	19	165	21	0	0
19	5230	TROŠKOVI PREVOZA, SMJEŠTAJA NA SL.PUTU,	3500	2850	1093	2.536	72	89	232
20	5230	NAKN.ZA UPOTREBU PRIVATNOG AUTOM.U POSLOVNE SVRHE	500	605	132	161	32	27	122
21	5230	PUTARINE	1000	280	674	840	84	0	125
22	5240	TROŠKOVI TOPLOG OBROKA	68300	73550	67782	65.106	95	89	96
23	5240	TROŠ.PREVOZA NA I SA POSLA	2500	2968	2673	1.844	74	62	69
24	5240	REGRES ZA GODIŠNJI ODMOR	0	17000	18500	22.200		131	120
25	5240	OSTALE NAKNADE	4000	4753	2810	9.988	250	210	355
26	5240	KOTIZACIJE,STRUČNO USAVRŠ.-SIMPOZIJ.	3500	2026	2185	4.639	133	229	212
27	5249	OSIGURANJE VOLONTERA	2000	1690	738	1.085	54	0	147
28	5270	NAKNADE ČL,UPR.ODBORA	16000	12987	11688	9.091	57	70	78
29	5290	UGOVORI O DJELU-AUTORSKI	15000	22335	7768	7.827	52	35	101
30	5295	UGOVORI PO PROJEKTIMA	0	1898	0	0	0	0	0
31	5300	GRAFIČKE USLUGE	3500	3476	666	1.991	57	57	299
32	5310	USLUGE PREVOZA-TRANSPORTNE USL.	100	26	26	71	71	0	273
33	5320	USLUGE INVES.ODRŽAVANJA	8000	3934	7880	3.509	44	89	45
34		USL. INV.ODRŽ.TRANSPORT.SRED	2000		1411	1.518	76	0	0
35	5320	USLUGE INVES.ODRŽ.-USLUGE PRANJA VEŠA	5000	4792	4402	4.219	84	88	96
36	5320	ZAŠTITARSKE USLUGE	23000	22627	22609	20.582	89	91	91
37	5330	TROŠKOVI ZAKUPNINA	26000	27739	25366	25.534	98	92	101
38	5350	USLUGE REKLAME-MEDIJA PREVENCIJA	8000	6465	7707	12.904	161	200	167
39	5390	USL.METAD.TERAPIJE DOM.ZDRAV.	16000	13634	14186	17.602	110	129	124
40		TROŠKOVI ZAŠTITE NA RADU	1000	0	0	0	0	0	0
41	5400	AMORTIZACIJA	13000	17833	14848	14.323	110	80	96
42		TROŠ.REZERV.SUD.SPOROVI	0	6300	0	0	0	0	0
43	5500	ZDRAVSTVENE USLUGE DRUGIH JZU	2000	1606	980	1.382	55	86	141
44	5500	OSTALE USL.-ADVOKATSKE, NOTARSKE, .I SL	2500	5343	2539	3.739	150	70	147
45	5510	REPREZENTACIJA	2500	2633	2526	4.291	86	163	170
46	5520	TROŠKOVI PREMIJA OSIGUR.	5000	4771	4132	4.208	168	88	102
47	5530	BANKARSKE USLUGE-PLATNI PROMET	2500	2136	2398	2.697	30	126	112
48	5540	PTT USLUGE	9000	8428	8643	8.810	49	105	102
49	5550	TAXE,POREZI,NAKNADE	18000	8438	7737	7.904	263	94	102
50	5590	PRETPL.NA STRUČ.IZDANJA,LITER.DETOX.,OGLASI OSTALO	3000	2888	3087	2.083	0	72	67
51	55950	FIN.RASHODI, PROJEKTI..	0	1422	0	576	0	41	0
II UKUPNI TROŠKOVII:			1.812.500	1.708.234	1746232	1908180	105	112	109
FINANSIJSKI REZULTAT (I minus II):			0	2.657	-60.930	43.941	105	0	0